

Strategický plán rozvoje Kraje Smetany a Martinů

červenec 2013

OBSAH

ÚVOD.....	2
ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA.....	3
SWOT ANALÝZA.....	17
STRATEGICKÝ CÍL – ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU V KRAJI SMETANY A MARTINŮ	
- OPATŘENÍ 1. PRODUKTY CESTOVNÍHO RUCHU.....	21
- OPATŘENÍ 2. INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU.....	22
- OPATŘENÍ 3. SLUŽBY CESTOVNÍHO RUCHU.....	23
- OPATŘENÍ 4. PROPAGACE A INFORMOVANOST.....	24
REALIZACE STRATEGICKÉHO PLÁNU.....	26
SEZNAM ZDROJŮ.....	26

ÚVOD

Sdružení měst a obcí kraje Smetany a Martinů bylo založeno 28. 5. 1998 za účelem propagace a podpory cestovního ruchu v regionu. Zakladateli svazku byla města Litomyšl a Polička. Sdružení nabylo právní způsobilosti zápisem do registru sdružení vedeného u okresního úřadu Svitavy dne 15. 6. 1998. Dne 11. 12. 2003 rozhodl Krajský úřad Pardubice o změně v zápisu do registru – původní název „Sdružení měst a obcí kraje Smetany a Martinů“ má název nový „Kraj Smetany a Martinů“ a stává se svazkem obcí.

Účelem svazku je systematická podpora rozvoje turistiky a vytváření podmínek pro její všestranný rozvoj a tomu odpovídá i předmět jeho činnosti. Jedná se zejména o tyto aktivity:

- a) společná cílená propagace a reklama v oblasti cestovního ruchu.
- b) poskytování informací s vazbou na turistický ruch veřejnosti a návštěvníkům mikroregionu
- c) příprava a realizace společných propagačních projektů
- d) podpora rozvoje rekreačních, kulturních, sportovních a konferenčních aktivit s vazbou na turistiku a vzájemná spolupráce v těchto oblastech
- e) vzájemná spolupráce při získávání finančních zdrojů pro aktivity sdružení
- f) spolupráce s českými i zahraničními institucemi s posláním obdobným s cíli sdružení

Svazek obcí Kraj Smetany a Martinů má 14 členů:

Obec Borová, Borová 100, 569 82 Borová
Město Bystré, Na Podkově 2, 569 92 Bystré
Obec Dolní Újezd, Dolní Újezd 281, 569 61 Dolní Újezd
Obec Jedlová, Jedlová 321, 569 91 Jedlová
Obec Květná, Květná 92, 572 01 Polička
Město Litomyšl, Bří Šťastných 1000, 570 01 Litomyšl
Obec Lubná, Lubná 327, 569 63 Lubná
Obec Oldřiš, Oldřiš 132, 569 82 Oldřiš
Město Polička, Palackého nám. 160, 572 01 Polička
Obec Pomezí, Pomezí 4, 569 71 Pomezí
Obec Sebranice, Sebranice 30, 569 62 Sebranice
Městys Svojanov, Svojanov 126, 569 73 Svojanov
Obec Široký Důl, Široký Důl 100, 572 01 Polička
Obec Telecí, Telecí 156, 569 94 Telecí

Svazek navázal na projekt „Kraj Smetany a Martinů“, který byl realizován v 90. letech v rámci programu Phare společně s holandskými partnery. Byl založen zejména na spolupráci partnerských měst Poličky – Dwingeloo a Litomyšle Roden. Mezinárodní projekt se zabýval rozvojem turistiky dané oblasti, kde byl dán důraz na společné tradice měst a jejich slavné rodáky – Smetana, Martinů a také na dobrý potenciál pro rozvoj turistiky při společné propagaci tohoto regionu. Po ukončení mezinárodního projektu byl založen svazek Kraj Smetany a Martinů.

Cílem zpracovaného Strategického plánu rozvoje Kraje Smetany a Martinů je identifikace potřeb, určení směrů rozvoje, rozvojových aktivit důležitých pro strategické rozhodování tohoto svazku. Dokument obsahuje základní charakteristiku regionu, určuje slabé a silné stránky rozvoje cestovního ruchu v regionu, vymezuje základní priority, které budou podporovány, cíle a jednotlivá opatření vedoucí k jejich naplnění a doporučení.

Při zpracování dokumentu proběhlo dotazníkové šetření, v rámci kterého byly osloveny všechny členské obce Kraje Smetany a Martinů. Dále byly využívány dostupné strategické dokumenty (Strategický plán rozvoje Mikroregionu Poličsko z roku 2010, Strategický plán rozvoje města Poličky pro období 2008-2013, Strategický plán rozvoje města Litomyšl pro období 2008-2015, Strategický plán rozvoje města Bystré 2011-2015 a relevantní strategie a koncepce Pardubického kraje).

Pro zpracování strategického plánu byla nezbytná spolupráce všech obcí Kraje Smetany a Martinů. Celý strategický plán byl posouzen v rámci připomínkového řízení a následně dopracován do finální podoby. Vypracovaný strategický plán schvaluje valná hromada Kraje Smetany a Martinů.

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

Kraj Smetany a Martinů patří z hlediska územního členění do Pardubického kraje, který je součástí regionu soudržnosti NUTS II Severovýchod.

Kulturní punc regionu nasmazatelně vtiskla jména významných českých hudebních skladatelů - Bedřicha Smetany a Bohuslava Martinů. Atmosféra rodného kraje jim často bývala inspirací k jejich tvorbě. Zajímavé prostředí, lidské vazby a vztahy i působivá příroda vábila a stále přitahuje mnoho dalších umělců, především spisovatelů a výtvarníků, kteří zde tvoří jedny ze svých nejlepších děl.

Charakteristika kraje

Území Kraje Smetany a Martinů se nachází v Pardubickém kraji na Z okraji okresu Svitavy a zaujímá plochu přibližně 640 ha. Oblast sousedí s těmito významnými regionálními centry: na SZ - Vysoké Mýto, na SV - Česká Třebová, na V - Svitavy, na JZ - Nové Město na Moravě a na Z - Hlinsko a Proseč. V kraji žije kolem 30.000 obyvatel, hustota osídlení je cca 70 obyvatel / km². Hlavními centry jsou města Litomyšl a Polička, přirozenými centry pro okolní malé obce jsou také Bystré, Dolní Újezd a Svojanov.

Geomorfologie

Svitavská plošina v České tabuli. Povrch je členitý, území regionu spadá do dvou odlišných oblastí:

1. Litomyšl a okolí - mírně zvlňžený až rovinný ráz, převýšení v rozsahu 340 - 460 m n. m.
2. Polička a okolí - ráz pahorkatiny s vrchovinou v JZ části, která leží v CHKO Žďárské vrchy, převýšení v rozsahu od 380 do 640 m n. m.

Oblast je místem přirozené akumulace vod s četnými lokálními zdroji kvalitní pitné vody. Spadá do hlavního povodí řeky Labe, dílčího povodí Střední Labe 1 (Loučná). V nedalekých Žďárských vrších pramení řeka Svratka, která napájí údolní nádrž Vír nedaleko Jimramova.

Klimatické podmínky

Klimatické podmínky souvisí s geomorfologií oblasti: v S části na Litomyšlsku je počasí mírnější, teplejší a vlhčí, v J části na Poličsku je drsnější, studenější a často se silnějším větrem. Větší počet dnů v roce se sněhovou pokrývkou činí oblast vhodnou pro zimní sporty, především pro běžecké lyžování.

Region má velmi hodnotné krajinné prostředí s obytným a rekreačním charakterem, které láká turisty z velkých měst. Mnoho z nich si zdejší kraj zamilovalo a mají tu svůj "druhý domov" v chalupách nebo chatách. Téměř nedotčená příroda s nespočty krásami a zvláštnostmi, čistý svěží vzduch, klid a pohoda, to je hlavním magnetem pro návštěvu turistů a rekreatantů.

V obcích se dodnes udržel bohatý společenský život v podobě pravidelných kulturních, společenských a sportovních akcí - koncerty a divadelní představení (i ochotnická), taneční zábavy, plesy, sjezdy rodáků, poutě, maskární původy, besedy, turnaje apod.

Doprava

Silnice I. třídy č. 35 vedoucí ze Svitav přes Litomyšl na Vysoké Mýto a Hradec Králové a silnice II. třídy č. 358 z České Třebové přes Litomyšl na Skuteč, č. 359 z České Třebové přes Litomyšl na Dolní Újezd a Proseč. Na tyto komunikace navazují silnice III. třídy a místní komunikace, které mají většinou charakter lehce zpevněných cest.

Silnice I. třídy č. 34 vedoucí z Hlinska přes Poličku na Svitavy a silnice II. třídy č. 360 z Nového města na Moravě přes Poličku na Litomyšl. Na tyto komunikace opět navazují silnice III. třídy a místní komunikace, které mají většinou charakter lehce zpevněných cest.

Autobusovou dopravu zajišťuje ČSAD a soukromí dopravci. Dopravní obslužnost jednotlivých obcí se liší. Lepší situace je ve větších obcích, které jsou spojeny s jedním z center regionu přímou linkou. Přes Poličku a Litomyšl se pak dostanou do velkých měst po celé republice.

Železniční doprava je limitována vybudovanou sítí železničních tratí.

Polička leží na lokální trati č. 261 Svitavy - Polička – Žďárec u Skutče. V posledních letech došlo k značnému omezení železniční dopravy a ke zrušení mnoha spojení. Litomyšl leží na lokální trati Litomyšl - Choceň s návazností na trať Praha - Česká Třebová. Mezi Poličkou a Litomyšlí železnice není vybudována.

Ostatní druhy dopravy (letecká, vodní apod.) se na území neuplatňují. V regionu se vyskytuje vnitrostátní letiště v Poličce využívané za slušného počasí k vyhlídkovým letům.

Zajímavosti a památky

BOROVÁ

Evangelický kostel v Borové u Poličky byl postaven po vydání tolerančního patentu již v roce 1784. Jeho stavba trvala ¼ roku. Dle tehdejšího způsobu byl postaven bez věže a zvonů. Zemřelí evangelíci nebyli pochováni u kostela, nýbrž v nedalekém lesíku směrem k Dědku, kde prý se před vydáním patentu také tajně scházivali. Na tomto místě jsou dodnes patrné podlouhlé dolíky po hrobech. Hřbitov u kostela byl zřízen až po roce 1810; pro kamenitý terén trvala jeho úprava přes 4 roky. Prvotní farní budova ze dřeva byla postavena

již v r. 1784 za necelý měsíc. Nová fara, již z kamene, byla postavena až v roce 1858 a nynější podobu dostala těsně před první světovou válkou.

V kostele není žádných cenností. Prosté vyřazování v dřevěném zábradlí krucht a kazatelny má svou cenu historickou a estetickou. U kazatelny je jedinou parádou nátěr částečně „zlatý“, většinou imitující vzhled mramoru. To je z dob, kdy se alespoň v něčem chtěli evangelíci vyrovnat katolické výpravě kostela.

Kostel sv. Markéty a Kostel sv. Kateřiny. Dva katolické kostely nacházející se na borovském katastru pochází ze 14. století a jsou výsledkem dřívějšího rozdělení obce. Ten první, zasvěcený sv. Markétě, je přímo v obci a nese stopy jednotlivých stavebních slohů a sakrálních předmětů ze stejných období. Druhý, věnovaný sv. Kateřině je v osadě Svatá Kateřina, již dal také jméno, a byl kompletně přestavěn v pseudogotickém slohu v letech 1890 – 1893. Stalo se tak po předchozím požáru, kdy původní kostel byl prakticky zničen.

Kolem kostela bylo zasazeno stromořadí 17 lip, z nichž 14 se dožilo úctyhodného věku přes 100 let. Byly skáceny až v roce 2000, když se zjistilo, že svými kořeny a korunami ohrožují základy a zdivo kostela. Náhradou zde byly vysázeny lipky nové.

Hodnota památky spočívá především v uceleném málo narušeném areálu kostela sv. Markéty s kostnicí a zachovalou částí hřbitovni zdi.

Podle zmínek v písemných pramenech byl úplně první kostelík ve vsi postaven ze dřeva o něco jižněji než dnes někdy kolem roku 1350. Po úderu blesku však vyhořel a ještě ve 14. století byl znovu rekonstruován.

Až koncem 16. nebo na počátku 17. století byl vystavěn nový chrám, jako jednolodní gotický, tentokrát již z kamene a to na místě, kde stojí dodnes. Loď je dlouhá 26,6 m a široká 7 m.

Kostnice - na hřbitově u kostela sv. Markéty nalezneme také kostnici. Pochází z téže doby jako stávající kamenná budova chrámu, tj. někdy z konce 16. nebo začátku 17. století. Kostnice má osmihranný půdorys a kuželovitou střechu.

BYSTRÉ

Střed města **Bystré** je **městskou památkovou zónou**. Město Bystré je od roku 1999 účastníkem celoevropského projektu „**Cultural Village of Europe**“.

Renesanční zámek s arkádami a sgrafitti byl postaven v letech 1586 - 90 Janem Bezručickým z Kolovrat. V r. 1712 prodán J. Hannibalovi z Hohenemsu, který na zámku umístil hohenemskou sbírku 92 obrazů. Zámek je nepřístupný (sídlo ústavu sociální péče), sbírka obrazů je součástí expozice poličské galerie.

Brtnounova chaloupka - minimuzeum s expozicí ševcovského řemesla a lidového umění.

Kostel sv. Jana Křtitele - zpřístupněn veřejnosti. Prohlídky: po dohodě.

K dalším zajímavým památkám patří **radnice** a **Panský dům**.

Multifunkční dům, Sokolovna a Městská knihovna v Bystrém (knihovni a informační služby, internet, organizuje besedy, soutěže, ankety, aj.).

Řezbářské sympozium v Bystrém.

Kaple sv. Jana Nepomuckého - osmiboká barokní kaple z roku 1708 na kopci mezi Bystrým a Hartmanicemi. Na kapliče je náhrobek hraběnky Marie Rebeky z Hohenemsu a Ernestiny z Langetu, poslední majitelky bysterského panství.

DOLNÍ ÚJEZD

Kostel sv. Martina pochází z 1. pol. 13. stol. Je obklopen hřbitovem, na který se vchází raně barokní zvonicí.

Pomník Lukáše Pakosty vytvořil roku 1914 Otakar Velínský podle návrhu Jana Štursy na památku selských bouří na Litomyšlsku v r. 1680.

Křížová cesta vedle kostela byla založena v roce 1995 nákladem kanovníka P. Josefa Čiháka, jednotlivé kříže navrhovala ak. malířka Ludmila Jandová.

Mariánské sousoší je dílem východočeského barokního sochaře Václava F. Pacáka a pochází z roku 1737.

Regionální muzeum vesnice se stálou výstavou předmětů dokumentujících život na vesnici vesnická řemesel a zemědělství.

Vesnický ráz obce dokládají udržované statky a chalupy a charakteristické opukové zidky. Na území obce se dále nachází téměř 20 soch, sousoší, křížů a drobných sakrálních staveb.

JEDLOVÁ

Jedlovské rybníky - kaskáda více než desítky nově vystavěných rybníků v blízkosti obce Jedlová.

KVĚTNÁ

teplomilná květena na opukových stráních. Lesní naučná stezka. Hypostezky, cyklostezky.

LITOMYŠL

Zámecký areál – památka UNESCO

Zámek v Litomyšli, národní kulturní památka a památka UNESCO, je jednou z hlavních dominant města a jednou z nejvýznamnějších památek renesance u nás. V současné době je zámek jedním z turistických magnetů, které do Litomyšle každoročně přitahují tisíce turistů. V zámeckém areálu se dále nachází:

Stálá expozice soch O. Zoubka v zámeckých sklepech

Městská obrazárna v zámku

Evropské školicí centrum a Zámecké kongresové centrum (provozuje Evropské školicí centrum o.p.s.)

Muzeum antického sochařství a architektury (provozuje Filozofická fakulta Univerzity Karlovy)

Rodný byt Bedřicha Smetany (provozuje Regionální muzeum Litomyšl)

Dům U Rytířů

Renesanční dům U Rytířů byl postaven v polovině 16. století. Je jedním z nejkrásnějších domů v Litomyšli a též jedním ze skvostů renesanční městské architektury v Čechách. Po požáru v roce 1540 si jej postavil a vyzdobil kameník Blažek.

Piaristický chrám Nalezení sv. Kříže s kolejí

V roce 1714 začal majitel litomyšlského panství, hrabě František Václav z Trautsmannsdorfu se stavbou nového velkého kostela a nových škol. Byl přijat projekt významného barokního architekta Giovanni Battisty Alliprandiho, po jeho smrti v roce 1720, dokončoval stavbu kostela František Maxmilián Kaňka.

Kostel Povýšení sv. Kříže s proboštstvím

Dnešní proboštský kostel Povýšení sv. Kříže vznikl původně jako kostel augustiniánského kláštera. Stavba kostela a konventu kostela byla dokončena roku 1378. Na konci 19. století byl kostel v několika etapách částečně regotizován a získal tak v hlavních rysech svou dnešní podobu.

Smetanovo náměstí, Toulouvcovo náměstí s okolím, Klášterní zahrady

Portmoneum - Muzeum Josefa Váchala

Historie Muzea Josefa Váchala začíná v roce 1920, kdy důchodenský úředník, amatérský tiskař a milovník umění Josef Portman zve do Litomyšle svého přítele, malíře, grafika a spisovatele Josefa Váchala, a žádá ho o vyzdobení stropů a stěn dvou místností svého domu.

Moderní architektura v Litomyšli

Novodobá architektura začala měnit tvář Litomyšle už ve druhé polovině 19. století, kdy rostly budovy úřadů nebo nemocnice. Po přelomu století byla asi nejvýznamnějším počinem

stavba Smetanova domu, v jehož sousedství brzy vznikla dívčí škola (D. Hnídek, stavitel J. Kreml, 1906), které ustoupil starý panský mlýn s věží. Pro město bylo důležité i otevření Lidového domu. V dalších letech se stavělo především v nové Masarykově čtvrti. Dominantou čtvrti se stala nová budova gymnázia obklopovaná postupně dalšími budovami. Už v moderním stylu byla postavena průmyslová škola. Nové stavby vznikaly i v dalších částech města (sokolovna ve Fügnerově čtvrti, 1925), které se rychle rozrůstaly především díky vilové zástavbě.

Architektura devadesátých let

V posledním desetiletí 20. století vyrostlo v Litomyšli několik ukázek kvalitní moderní architektury.

Postaveny byly nové základní školy (Základní škola T. G. Masaryka 1145 podle projektu brněnské kanceláře Burian-Křivinka), upravován byl i areál Restaurátorské školy s Červenou věží (M. Hulec).

Lubná

socha sv. Jána (1900)

socha Panny Marie Lurdské (1846)

socha sv. Trojice (1889)

kaple sv. Anny (1921)

kaple sv. Xavera (1857)

Procházkova kaple (1880)

pomník obětem světových válek

lidová architektura

západní část obce vyhlášena chráněnou oblastí

- Kaple sv. Anny
- Památná lípa – stáří přes 600 let

OLDŘIŠ

V Oldřiši se zachovalo několik staveb v původních podobách „poličských dvorců“ - z části ze dřeva a z části zděná.

Zbořené mosty - dva krásné zachovalé mostní kamenné oblouky, které se nachází na turistické stezce z Oldřiše do Širokého Dolu.

Orlovna z roku 1929 s plastikou v průčelí, která znázorňuje Sv. Václava na koni. Autorem plastiky je akademický sochaře Kadlec.

Každoročně v Oldřiši je viděn černý čáp, v lesních potůčcích jsou raci.

POLIČKA

Barokní radnice s věží na náměstí z let 1739 - 1744 byla přestavěna z původní gotické. Pod nadokenními římsami zdobí fasádu budovy busty a masky karikaturního charakteru. Radnice je sídlem městské galerie s obrazárnou a stálou expozicí umění na Poličsku. Uvnitř radnice je unikátní radniční kaple sv. Františka Xaverského s původní výzdobou z r. 1751

Kamenné městské hradby ze 14. století obepínají historické jádro města v délce 1220 m. Hlavní hradba je zpevněna 19 baštami, místy jsou zachovány zbytky parkánové zdi, vodní příkop a val. Prohlídky hradebního ochozu z Centra Bohuslava Martinů.

Morový sloup vystavěn podle návrhu F. M. Kaňky v letech 1727 - 1731 jako poděkování za ochránění města před morem r. 1713, dosahuje výšky 22 m a bohatostí výzdoby nemá v Čechách sobě rovného. Sochy vytesal Jiří Pacák.

Věž kostela sv. Jakuba (1853 - 1865) - rodiště hudebního skladatele Bohuslava Martinů.

Prohlídka rodné světničky z Centra Bohuslava Martinů

Centrum Bohuslava Martinů - nové interaktivní expozice. Historie města Poličky a okolí, Sklářství na Horácku, Barevný svět Bohuslava Martinů, Historická třída Bohuslava Martinů. Unikátní ozdobou měšťanských domů jsou **klasicistní** vyřezávaná dřevěná **vrata**.

Poličské přehrady - 3 přehradý na Jánském potoku 1,5 km od Poličky, významné rybářské revíry pro sportovní rybolov.

Město Polička vlastní již více než 100 let **hrad Svojanov**.

Město Polička nabízí bohaté kulturní vyžití (Tylův dům, Divadelní klub, Centrum Bohuslava Martinů, Městská knihovna). **Kulturní akce** nejen regionálního, ale i nadregionálního významu (hudební festivaly - "Polička Jazz", "Polička 555", „Martinů Fest“, „Poličské Rockoupání“, Colour Meeting, Mime fest).

POMEZÍ

Kostel sv. Jiří z 1. poloviny 14. století

SEBRANICE

kostel sv. Mikuláše

4 kaple, Boží muka, křížky

Toulovcova kašna

nejkratší železniční trať v České republice - pomník neexistující železniční trati směr Litomyšl - Polička. Trať je dlouhá 409 cm a rozchod je klasický - 1435 cm.

kamenný kříž na Karlově

památný javor na Třemošné

Světnice čp. 8 - provozuje občanské sdružení Spolek archaických nadšenců. Zaměřuje se na kurzy pro veřejnost, kde se učí stará zapomenutá řemesla.

SVOJANOV

- kostel sv. Mikuláše ze 13. st.

- gotický klášter Máří Magdalény

- kostel sv. Petra a Pavla

- přírodní park řeky Křetínky

- historické náměstí Svojanov

- hrad SVOJANOV. Hrad se nachází v krásné krajině hlubokých lesů, jediné místo, kde se snoubí gotika s empírem, několik prohlídkových okruhů, průvodci v dobových kostýmech, nově obnovené prostory domu zbrojnošů. Romantickému sídlu jednoho z nejstarších českých hradů vévodí hlásná věž a obranný systém. Dějiště mnoha kulturních akcí.

TELECÍ

Obec **Telecí** je **vesnickou památkovou zónou** (památkově chráněné stavby původní lidové architektury Poličský dvorec) a najdeme zde i vyhlídkové místo Lucký vrch. **Lukásova zpívající lípa** - stáří 700 let, v dutině stromu si podle pověsti opisoval starousedlík Jiroušek zakázané žalmy a přitom si je tiše prozpěvoval.

Ve většině obcí je velmi dobře zachovaná lidová architektura (roubené stavby se šindelovými střechami, kostelíky se zvonnicemi, aj.). Nejvýznamnějšími historickými a kulturními památkami jsou památkově chráněné objekty i stavby - zejména tradiční stavby lidové architektury, historicky hodnotné veřejné obytné budovy, kostely či drobná architektura (kapličky, pomníky, aj.). Města Polička a Litomyšl nabízejí památky a atraktivitu nadregionálního významu.

Sportovní a kulturní nabídka, festivaly

Region je z pohledu sportu velmi vhodný pro pobytová soustředění sportovních oddílů a klubů, ale i rodin s dětmi, skupin a jednotlivců. Předností sportovišť v obcích je jejich přírodně-rekreační charakter, nižší vytíženost a nízká cena pronájmu. Předností sportovišť ve městech (Polička, Litomyšl) je vysoká kvalita a vybavenost, stále za ceny podstatně nižší než

ve velkých městech. K rekreaci lze využít velké množství turistických cest a nově značených cyklotras.

I kulturní nabídka regionu je velice bohatá (významné festivaly, divadla, koncerty, besedy...). Kromě významných festivalů, které mají nadregionální význam, jako je např. Mezinárodní hudební festival Smetanova Litomyšl jsou významné např. Poličské Rockoupání, Martinův fest a také festivaly v menších obcích např. tradiční Újezdské babí léto nebo Formanský den v Borové či tradiční řezbářské symposium v Bystrém. Města Litomyšl a Polička spojují jejich slavní rodáci – Smetana a Martinů. V posledních letech nabízí členské obce bohaté a pestré letní aktivity (letní kino Litomyšl, Toulouvcovy prázdninové pátky, letní kino Oldřiš, Poličské kulturní léto apod.)

BOROVÁ

Areál u sokolovny je vybaven turistickým odpočívadlem s vlastním občerstvením. Sportoviště nabízí dva tenisové kurty (tartan), volejbalové hřiště (umělá tráva), hřiště na malý fotbal, minigolf - 12 drah, minibowling - 1 dráha, pinpongový stůl, ruské kuželky, kriket, pétanque, tenisová zeď, dětské hřiště (houpačky, prolézačky). Navíc sportoviště u ZŠ má víceúčelové hřiště (umělá tráva), hřiště na házenou, malý fotbal, tenisový kurt, volejbalové hřiště, streetbal a v zimních měsících lední plochu, která je k využití díky aktivitě našich mladších občanů.

V možnosti je pronájem **sokolovny** vhodný pro školy, sportovní oddíly, turistické kluby atd. Sokolovna je vybavena kuchyní, výčepem, jídelnou, sociálním zařízením /WC, sprchy/ sálem pro míčové hry, sálem na stolní tenis, Fitness, spinning.

V letní sezoně i mimo letní měsíce je vhodné ubytování v **kempu „ATC Borová“** jak pro rodiny s dětmi tak pro školy v přírodě či školní výlety. Velký rozsah ubytovacích služeb, od vlastního stanu zákazníka až po chaty nebo apartmány s vlastním sociálním zařízením. Koupání ve vyhřívaném bazénu na 25-27° C s velmi účinnou filtrací vody.

V září se koná již několikátý ročník **„Formanského dne“** Jsou to přehlídky chladnokrevných koní spojené se soutěží v orbě, kládě, zápřeží, vozatajským parkurem, těžkým tahem, dostihem s ukázkou westernové a skokové jízdy. Je to tradiční ukázka dovedností koní a jezdců.

BYSTRÉ

Multifunkční dům, Sokolovna a Městská knihovna v Bystrém (knihovní a informační služby, internet, organizuje besedy, soutěže, ankety, aj.). Dřevosochání – Woodart– tradiční řezbářské symposium.

DOLNÍ ÚJEZD

Výuku a výchovu mládeže v obci zajišťuje mateřská škola, dobře vybavená základní škola a základní umělecká škola s obory hudebním, výtvarným, tanečním a dramatickým. Soukromé výtvarné studio pro mládež i dospělé pořádá každoročně na konci školního roku v místní sokolovně velkou výstavu prací svých žáků. Služby v této oblasti doplňuje místní knihovna s veřejně přístupným internetem.

Práci s mládeží se aktivně věnují i místní spolky, například sokol, hasiči, skauti a chovatelé. Školní sportovní hala, víceúčelové hřiště s umělým povrchem a tenisový kurt v areálu ZŠ jsou celoročně plně využívány jak mládeží, tak i dospělými obyvateli obce a jsou nabízeny k pronájmu i zájemcům mimo obec.

Pro pořádání společenských akcí je upravena sokolovna s divadelním pódiem. Ke kulturním účelům slouží též přírodní areál Sboru dobrovolných hasičů v údolí říčky Desné, který je zejména v letním období hojně využíván a kde se mj. každoročně začátkem července koná tradiční **„Benátská noc“** (letos již 50. ročník!) a koncem srpna folkový festival **Újezdské babí léto**.

Sportovní areál, který se nachází v těsné blízkosti přírodního areálu, obsahuje dvě fotbalová hřiště, tenisové a volejbalové kurty a koupaliště se třemi bazény a hřištěm na plážový volejbal.

V zimním období jsou v Bořkovském údolí upravovány stopy pro běžecké lyžování, které se v případě příznivých sněhových podmínek prodlužují i po celém katastru obce.

LITOMYŠL

Sportovní zařízení

A-kart aréna Litomyšl – Moravská 1200, Litomyšl, telefon: +420 603 496 056, info@akartarena.cz, www.akartarena.cz

Areál Kynologického klubu Litomyšl - Mařákova 1146, Litomyšl, telefon: +420 461 613 697, kkli@seznam.cz, sweb.cz/kkli

Areál vodních sportů v Nedošíně u Litomyšle - Velký Košíř, Nedošín, Litomyšl, telefon: +420 776 056 801, saqua@centrum.cz, www.pireo.info

Bike park Litomyšl - U Plovárny, Litomyšl, telefon: +420 602 441 655, hubert@stratilek.cz

Billard Centrum Litomyšl - Kpt. Jaroše (Lidový dům) 392, Litomyšl, telefon: +420 461 615 910, kulecnik@bclit.org, www.bclit.org

Bowling bar Peklo s restaurací - Braunerovo nám. 204, Litomyšl, telefon: +420 461 616 719, www.peklo.lit.cz

Cvičební sál VESELKA - Terezy Novákové 64, Litomyšl, telefon: +420 461 612 569, +420 775 998 869, kohak@lit.cz, www.samuraiklub.cz

Fitcentrum a rehabilitace FILA - U Plovárny 1061, Litomyšl, telefon: +420 737 901 896, fitcentrumfila@lit.cz, www.fitcentrumfila.cz

Jízdárna - Hřebčín Suchá - Suchá 1, Litomyšl, telefon: +420 602 451 918, www.stajmanon.cz

Koupaliště Litomyšl - Prokešova 300, Litomyšl, telefon: +420 461 612 915, +420 602 360 558, kocman@mslit.cz, www.mslit.cz/plovarna.php

Krytý zimní stadion - U Plovárny 1061, Litomyšl, telefon: +420 461 612 179, +420 605 252 045, zimnistadion@lit.cz, www.mslit.cz

Městská sportovní hala při III. ZŠ - T. G. Masaryka 1145, Litomyšl, telefon: +420 604 938 723, hala@3zs.lit.cz

Městský bazén Litomyšl - U Plovárny 1221, Litomyšl, telefon: +420 461 315 011, +420 602 360 558, bazen.litomysl@mslit.cz, www.litomysl.cz/bazen

Městský stadion Černá hora - U Plovárny 1061, Litomyšl, telefon: +420 461 612 179, ts@litomysl.cz

Modelářské letiště Vlkov - při silnici směr Suchá, Litomyšl, telefon: +420 604 231 785, www.modelari.lit.cz

Paintball Forest - hřiště - A. Tomíčka 58, Litomyšl, telefon: +420 774 670 994, komira@centrum.cz, www.paintball-forest.cz

Primátorská hráz - areál Černá hora, Litomyšl

REAL GYM - Bodybuilding relax fitness - Nedošín 142, Litomyšl, telefon: +420 604 592 405, info@realgym.cz, www.realgym.cz

Sauna Litomyšl - Trstěnická 628, Litomyšl, telefon: +420 777 947 718, www.areal-sokolovna.cz

Sokolovna - Moravská 628, Litomyšl, telefon: +420 461 653 420, +420 732 712 029, jiri.randak@litomysl.cz

Spinning centrum Stratílek - Smetanovo náměstí 91, Litomyšl, telefon: +420 724 033 548, spinning.stratilek.cz

Sport centrum (tenis, squash, bowling, volejbal) - U Plovárny 1152, Litomyšl, telefon: +420 732 908 499, stran.jiri@seznam.cz, www.sportcentrum-lit.cz

Sportovní areál za sokolovnou - Trstěnická 628, Litomyšl, telefon: +420 777 947 718, friedl.jan@seznam.cz, www.areal-sokolovna.cz

Stáj Pucher Janov - Janov 61, Janov u Litomyšle, telefon: +420 461 639 213, +420 728 342 034, petrapu@seznam.cz, www.stajpucher.cz

Střelnice Černá hora - areál Černá hora, Litomyšl, telefon: +420 604 830 894
TJ Jiskra Litomyšl-hala - U Plovárny 1061, Litomyšl, telefon: +420 461 618 672,
dana.kmoskova@centrum.cz

Kulturní zařízení

Ateliér Duke Bohemia - Nádražní 1153, Litomyšl, telefon: +420 461 613 263, +420 603 247 078, dudycha@lit.cz, www.dudycha.cz
Audienční sál na zámku - Jiráskova 133, Litomyšl, telefon: +420 461 615 067, chateau.litomysl@lit.cz, www.zamek-litomysl.cz
Aula gymnázia - T. G. Masaryka 590, Litomyšl, telefon: +420 461 615 061, glit@glit.cz, www.glit.cz
Cafebar Underground - Smetanovo náměstí 100, Litomyšl, telefon: +420 725 846 248, zbart@seznam.cz
Dance Club u Kolji - Mařákova 365, Litomyšl, telefon: +420 461 611 359, +420 774 450 221, club@clubukolji.cz, www.clubukolji.cz
Dům dětí a mládeže - 17. listopadu 905, Litomyšl, telefon: +420 461 615 270, +420 736 427 866, ddm@litomysl.cz, www.litomysl.cz/ddm
Evropské školicí centrum - Jiráskova 133, Zámecký pivovar, Litomyšl, telefon: +420 461 611 051, recepc@esclitomysl.cz, www.esclitomysl.cz
Galerie de Lara - Smetanovo náměstí 137, Litomyšl, telefon: +420 461 614 855
Galerie Miroslava Kubíka - Smetanovo náměstí 71, Litomyšl, telefon: +420 602 642 058, www.galerie-mk.cz
Galerie Na Schodech - Nádražní 1217, Litomyšl, telefon: +420 461 614 559, +420 608 821 290, obchod@ligmadir.cz, www.ligmadir.cz
Galerie Sofia - Antik Hotel Sofia -
Galerie v baru Garáž - Ropkova 53, Litomyšl, telefon: +420 608 816 199
Galerie Zdeněk Sklenář - Mariánská 1019, Litomyšl, telefon: +420 603 866 959, galerie@zdeneksklenar.cz, www.zdeneksklenar.cz
Hostinec U Černého orla - sál - B. Němcové 177, Litomyšl, telefon: +420 739 436 539
Hotel Zlatá Hvězda - Smetanovo náměstí 84, Litomyšl, telefon: +420 461 615 338, zlata.hvezda@lit.cz, www.zlatahvezda.com
Hřiště před Lidovým domem - Kpt. Jaroše 392, Litomyšl, telefon: +420 461 615 910, kulecnik@bclit.org
Kino Sokol - Nerudova 83, Litomyšl, telefon: +420 461 612 505, kino@litomysl.cz
Kulturní dům Pohodlí – Pohodlí u Litomyšle
Lidový dům - Bělidla 392, Litomyšl, telefon: +420 461 619 183, +420 731 460 663, lidovydum@lit.cz, www.litomysl.charita.cz
Městská galerie Litomyšl - dům U Rytířů - Smetanovo nám., dům U Rytířů 110, Litomyšl, telefon: +420 461 614 765, galerie@litomysl.cz
Městská knihovna - Smetanovo náměstí 50, Litomyšl, telefon: +420 461 612 068, knihovna@litomysl.cz, www.litomysl.cz/knihovna
Music Club Kotelna - Kpt. Jaroše 1129, Litomyšl, telefon: +420 777 589 663, info@mckotelna.cz, www.mckotelna.cz
Na Sklípku - Josefa Váchala 127, Litomyšl, telefon: +420 606 021 222, jitka@pensionpaseka.cz
Naděje o.s., Litomyšl - Matěje Kuděje 14, Litomyšl, telefon: +420 775 868 101, litomysl@nadeje.cz, www.nadeje.cz
Portmoneum - Museum Josefa Váchala - T. Novákové 75, Litomyšl, telefon: +420 734 541 323, info@portmoneum.cz, www.portmoneum.cz
Regionální muzeum v Litomyšli - Jiráskova 9, Litomyšl, telefon: +420 461 615 287, info@rml.cz, www.rml.cz
Rodinné centrum - Toulouvcovo náměstí 1163, Litomyšl, telefon: +420 607 605 720, pbenesova@centrum.cz, www.rc.litomysl.cz

Rodný byt Bedřicha Smetany - Jiráskova 133, Litomyšl, telefon: +420 461 615 287, info@rml.cz, www.rml.cz
Smetanův dům Litomyšl - Komenského náměstí 402, Litomyšl, telefon: +420 461 613 239, smetanuv.dum@litomysl.cz, www.litomysl.cz/sd
Státní zámek Litomyšl - Jiráskova 133, Litomyšl, telefon: +420 461 615 067, litomysl@pardubice.npu.cz, www.zamek-litomysl.cz
Zámecká jízdárna - Jiráskova 133, Litomyšl, telefon: +420 777 100 897, info@zamecke-navrsi.cz, www.zamecke-navrsi.cz/organizace
Zámecké sklepení - Státní zámek Litomyšl, Litomyšl, telefon: +420 461 612 575, +420 724 063 041, baarova@smetanovalitomysl.cz, sklepeni.smetanovalitomysl.cz
Zámecký pivovar - Jiráskova 133, Litomyšl, telefon: +420 777 100 897, info@zamecke-navrsi.cz, www.zamecke-navrsi.cz/organizace

Festivaly

Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl
Mladá Smetanova Litomyšl.
Toulovcovy prázdninové pátky
Mezinárodní smyčcové kurzy
Gastronomické slavnosti M. D. Rettigové

LUBNÁ

Obcí prochází značená cyklostezka „Krajem Smetany a Martinů“.
Dominantou obce je kulturní památka - kaple sv. Anny a památná lípa, jejíž stáří je přes 600 let.
Zařízení Skalka nabízí prostory pro sportovní soustředění, salonky pro společenské oslavy a halu vhodnou na různé výstavy.
Každoročně se v obci koná florbalový turnaj Dona Bosca, hasičská soutěž „Putovní pohár obce Lubná“, Lubenská šťopička, vánoční výstava, rozsvícení vánočního stromu a další.
Zimní období – značená běžecká stopa – v rámci Mikroregionu Litomyšlsko Desinka.
Ubytování – penzion U ROUŠARŮ
Občanská vybavenost - výdejna léků, ordinace praktického lékaře pro děti a dospělé, zubní lékař, mateřská škola a druhý stupeň ZŠ, pošta, 2 prodejny potravin, pohostinství Huntovna a Skalka, kadeřnictví, kosmetika, fitness, kino, autoopravna, knihovna, Dům s pečovatelskou službou.

POLIČKA

Kulturní zařízení

Divadelní klub Polička, Vrchlického 53, Polička, tel. 605 252 357, ceska.honza@seznam.cz, www.divadelniklub.cz
Městské muzeum a galerie Polička, Centrum Bohuslava Martinů (CBM), (expozice a výstavy Centra Bohuslava Martinů, Rodná světnička B. Martinů, Gotické opevnění města, Městská galerie), Tylova 114, Polička, tel. 461 723 855, 733 712 501 www.cbmpolicka.cz , email muzeum@muzeum.policka.org
Galerie Vysocina tel./fax 461 725 778, 777 107 151 www.galerie-vysocina.com, Palackého nám. 160, Polička, e-mail: galerie.vysocina@seznam.cz
Tylův dům www.tylumdum.cz, Vrchlického 53, Polička, 461 725 204 tylumdum@tylumdum.cz
Městská knihovna Polička www.knihovna.policka.org, Palackého nám. 64, Polička, 461 723 865 info@knihovna.policka.org
Středisko volného času Mozaika www.mozaika-policka.cz, nám. B. Martinů 85, Polička, tel. - 461 725 352 mozaika@mozaika-policka.cz

Hrad Svojanov www.svojanov.cz, Svojanov 1, 569 73 Svojanov , 461 744 124, 461 744 105, info@svojanov.cz, hrad@svojanov.cz

Sportovní zařízení

Plavecký bazén se saunou, koupaliště 461 725 631 www.tespolicka.cz, Nádražní 775, Polička, bazen@tespolicka.cz

Fitcentrum - plavecký bazén, Nádražní 775, Polička, Jiří Štěpánek , 606 273 289

Sportovní hala Na Lukách (s horolezeckou stěnou) 604 647 798, Švermova 401, Polička

Sportovní hala Gymnázia, fitcentrum, nábřeží Svobody 306, Polička, 461 722 102

Sokolovna, Tyršova 60, Polička, 731 180 433, harasta.frantisek@tiscali.cz

Zimní stadion (v létě in-line plocha) www.tespolicka.cz, Revoluční ul., Polička, 605 246 743, e-mail: zimnistadion@tespolicka.cz

Letní stadion, U Liboháje 60, 461 725 600, groulikoval@seznam.cz

Tenisové kurty, Revoluční 1015, Polička, 608 725 973, zdenek.jilek@policka.cz

Sjezdovka Polička, www.sjezdovky.cz, 732 919 100, klanic@policsko.cz

Běžecské lyžování - CYKLO-SKI klub Polička - www.cyklo-ski-policka.cz, tel: 602296843

Minigolfové hřiště, ulice U Liboháje, Polička, vedle stadionu, tel.: 603 211 797

Minigolf u tenisových kurtů, Revoluční ulice, Polička, tel.: 608 725 973

Rybolov - Rybářské sdružení Vysočina, tel.: 731 441 401, www.rsvysocina.cz

Kulturní akce nejen regionálního, ale i nadregionálního významu (hudební festivaly - "Polička Jazz", "Polička 555", „Martinů Fest“, „Poličské Rockoupání“, Colour Meeting, Mime fest). Tradiční akce hradu Svojanov – Divadelní pouť na Svojanově, Slavnosti lovu, Královské slavnosti, Festival akustické hudby apod.

OLDŘIŠ

Kulturní dům – Orlovná- pořádání plesů, tanečních zábav, besed a výstav.

Areál za Orlovnou se využívá na Pout'ové oslavy, Letní kino za Orlovnou,

Noční hasičskou soutěž a další sportovní či společenské akce za účasti veřejnosti (nohejbalový turnaj, Dětský den, Farní den atd.)

Občerstvení místních i návštěvníků obce je zde "Kiosek na za Orlovnou" – otevírací doba červen až září Pá 17.00-22.00 hod, SO 17.00-23.00 hod, NE 14.00-20.00 hod.

Přes obec vede cyklotrasa č. 4022 a v okolí obce jsou zimní běžecské lyžařské trasy.

POMEZÍ

Sportovní zařízení:

Sportovní areál u ZŠ dolní – víceúčelové hřiště s umělým povrchem, fotbalové hřiště, dětské hřiště a budova šaten s bufetem

Sportovní areál u ZŠ horní – víceúčelové hřiště s umělým povrchem, dětské hřiště

Sportovní areál s fotbalovým hřištěm
cyklostezky

Kulturní zařízení

Kulturní dům

knihovna

SEBRANICE

Pro **sportovní využití** v obci slouží fotbalové hřiště, kde se konají fotbalové zápasy, koupaliště s jedním velkým plaveckým bazénem a jedním malým bazénem pro děti, víceúčelové hřiště s umělým povrchem, hřiště na plážový volejbal, dětské hřiště u MŠ.

V Sebranicích má pobočku **ZUŠ Dolní Újezd**. Základní umělecká škola působí v prostorách Základní školy Sebranice. Žáci si mohou vybrat ze 3 oborů, a to výtvarného, hudebního a tanečního. **Kulturní akce** se v obci Sebranice pořádají v kulturním domě, popř. v areálu u kaple sv. Mikuláše (Toulovcova letní slavnost). Mezi pravidelně se konající kulturní a společenské akce patří: plesy (místní organizace KDU-ČSL, TJ Sokol, SDH), dětský karneval, Masopustní průvod, zábavy (Kateřinská, Velikonoční), Toulovcova letní slavnost, oslava Dne matek, Podzimní výstava, Rozsvěcení vánočního stromu, Předsilvestrovské posezení, SAMHAIN.

SVOJANOV

Svojanov je vhodný pro sportovní a relaxační činnosti (hipoturistika, pěší turistika, cykloturistika, lyžování na běžkách, přírodní koupání, sportovní rybaření, houbaření).

Areál u rybníka Šindelka pro všestranné sportovní využití.

Multifunkční radnice Svojanov (knihovni a informační služby, internet, organizuje besedy, soutěže, ankety, aj.).

Výuku a výchovu mládeže ve Svojanově zajišťuje mateřská škola.

Hrad Svojanov.

Cestovní ruch

Území regionu má velice vhodné terénní a klimatické podmínky pro cestovní ruch. Region nabízí významnou lokalitu pro pobytové dovolené, agroturistiku, pěší turistiku a cykloturistiku a také patří k oblastem s příznivými podmínkami pro běžecké lyžování.

V území je hustá síť značených cyklistických tras, vedených především po silnicích II. a III. třídy, ale i mimo komunikace. Regionem prochází páteřní hipotrasy obcemi Pustá Rybná, Kamenec, Polička, Stašov, Rohozná a Starý Svojanov. Jezdecké kluby či ranče jsou např. v obcích Květná a Telecí.

Sportoviště pro využití jsou dostačující, ale je potřeba pro místní obyvatele i návštěvníky zlepšovat jejich kvalitu, příp. rozšiřovat nabídku těchto sportovních zařízení. Na tyto aktivity je vhodné navázat doplňkové služby (např. půjčovny sportovního náradí – kol, lyží, aj.).

V regionu jsou pravidelně upravovány běžecké trasy obcí Borová, Polička, Oldřiš, Dolní Újezd... Běžkařské trasy procházejí katastry obcí Polička, Oldřiš, Borová a směrem do Žďárských vrchů. Dalším cílem ke zkvalitnění poskytovaných služeb je vytvoření informačních tabulí pro běžkaře. Zároveň je k dispozici několik sjezdovek lehké obtížnosti (Polička U Liboháje).

V Kraji Smetany a Martinů najdeme tyto naučné stezky:

Borovská poznávací stezka s 9 odpočívadly a 4 informačními tabulemi a několika vyhlídkovými místy prochází po obvodu katastru obce Borová, délka je cca 20 km.

Naučná stezka okolo Poličky vede přírodou, kolem rybníků a v lesnatém porostu v okolí Poličky.

Putování po městských lesích Polička - dva velké turistické okruhy s 10 stanovišti s cílem ukázat přírodně i kulturně hodnotná místa, seznámit s problematikou lesnického hospodaření a funkcí lesa v krajině.

Lesní školka Květná (lesní naučná stezka)

Poznávací stezka Sebranice v historii a současnosti

Dne 28. září 2008 byla v Sebranicích slavnostně otevřena poznávací stezka s názvem SEBRANICE V HISTORII A SOUČANOSTI. Stezka má 12 zastavení a je dlouhá 8,5 km. Začíná u kostela sv. Mikuláše a poslední zastavení je na "Husinci". Na informačních tabulích se návštěvníci dočtou o historii zvonů v kostele, dozví se zajímavosti o bezmála dvaceti křížích a kapličkách v katastru obce, na Kališti a Pohoře se návštěvníci seznámí s

místní lidovou architekturou a zaniklou pohorskou rychtou. Stezka zavede návštěvníky také k nejkratší železniční trati a raritou je smírčí kříž osazený v kamenné zdi na "Karlově". Stezka vznikla ve spolupráci obce a Mateřské školy Sebranice. Děti zpestřily informační panely svými kresbami. Stezka byla částečně financována dotací z Pardubického kraje.

Naučná stezka Obnova kaplí ve Vysokém lese (Sebranice) – stezka vede lesními cestami ke třem zaniklým kaplím, které jsou postupně obnovovány. Délka 6 km.

Město Litomyšl - Nedošínský háj - nenáročná okružní naučná stezka prochází hájem Nedošín, který se nachází na kraji lesa nad rybníkem Velký Košíř (červeně značená turistická cesta) nedaleko města Litomyšle. Na 11-ti informačních tabulích se seznámíte s místní faunou a florou. Vodní nádrže v okolí nejsou součástí naučné stezky.

Město Litomyšl – Naučná stezka na Černé hoře - v nedávné době byly v městském lese na Černé hoře zpevněny cesty o délce zhruba 5 km a byla zde vyznačena přírodovědná stezka s informačními tabulemi. Terén mohou pro svou rekreaci plně využít chodci, běžci i cyklisté.

Město Litomyšl – Naučná stezka Velký Košíř – nenáročná stezka v oblasti Nedošín u Litomyšle

Městys Svojanov - Naučná stezka "Kolem Svojanova"

Městys Svojanov - Naučná stezka údolím Kavinského potoka

Městys Svojanov - Masarykovou cestou na hrad

Městys Svojanov - Vycházka kolem Salvátora

Město Bystré - Naučná stezka Bystré – „malý městský okruh a velký městský okruh“

V roce 2013 byl zpracován přehled naučných stezek Kraje Smetany a Martinů (vyrobeny a umístěny informační tabule a vydány informační letáčky).

Turistická informační centra se nachází v Litomyšli, Poličce, Bystrém a Svojanově.

Velká část území mikroregionu má rekreační potenciál. Hlavními turistickými centry, a zároveň i **atraktivitami nadregionálního významu** v Kraji Smetany a Martinů, jsou město Litomyšl a Polička a hrad Svojanov. Region disponuje dalšími drobnými atraktivitami, které mají význam převážně lokální, ale jsou významné jako cíle výletů pro zájemce, kteří tráví dovolenou na Poličsku a Litomyšlsku. Tradiční stavby lidové architektury, historicky hodnotné veřejné stavby, drobná architektura, církevní stavby. Zmínit lze také zaniklé lázně Balda nedaleko obce Jedlová, kde se léčil revmatismus a pobýval zde i Jaroslav Vrchlický, nyní poutní místo s kaplí P. Marie z poloviny 18. stol a s vyvěrajícím pramenem. Mezi další zajímavosti patří skutečnost, že v **Bystrém byly natočeny dva slavné filmy** režiséra Vojtěcha Jasného - Všichni dobří rodáci a Návrat ztraceného ráje.

Mikroregion má příznivé morfologické a geografické podmínky pro rozvoj cestovního ruchu. V mnoha obcích je velké zastoupení rekreačních objektů – chat a chalup, naopak zastoupení hromadných ubytovacích zařízení je nízké za současného nízkého podílu cizinců na počtu přenocování. Větší počet zahraničních návštěvníků zaznamenává pouze město Litomyšl. Hromadná **ubytovací zařízení** na Poličsku jsou koncentrována zejména ve městech Bystré a Polička. Ubytovací zařízení (zejména typu hotel či kemp) nabízí pobyty pro školní kolektivy. Certifikovaný kemp s celoročním provozem se nachází v Borové, jedná se o tříhvězdičkový kemp s možností ubytování v apartmánech, chatách, stanech nebo karavanech. Dalším z kempů je autokemp Primátor v Litomyšli, v kempu Primátor se mohou ubytovat jak návštěvníci s obytnými přívěsy, karavany a stany, tak i hosté v chatkách a bungalovech. Možnost pro stanování v mikroregionu nabízí i hotel Otakar v Bystrém. V Poličce neexistuje ubytovací zařízení, které by ubytovalo větší skupinu turistů za podmínky zajištění slušného standardu a přijatelné ceny. Řada obcí vnímá nezbytnost vybudovat či rozšířit ubytovací kapacity.

Mezi **další turistickou infrastrukturu** v regionu patří také cykloservisy a opravny kol (Bystré, Jedlová, Litomyšl, Polička, Sádek), odpočívadla a informační tabule a informační

mapy má více než polovina obcí regionu. Na území mikroregionu není půjčovna jízdnicích kol ani lyží pro veřejnost.

Problémem z pohledu cestovního ruchu může být otevírací doba stravovacích zařízení nevyhovujících potřebám turistů v menších obcích regionu (otevírací hodiny pouze večer nebo pouze v určité dny), rovněž chybí kvalitní cukrárny a kavárny. Chybí také nabídka místních produktů a specialit v restauracích či obchodech.

Rezervy v rozvoji cestovního ruchu z pohledu obcí lze shrnout následovně: zlepšit dopravní obslužnost (snižuje se počet spojů do turisticky atraktivních oblastí – Žďárské vrchy, Touloucovy Maštale, hrad Svojanov), chybí cyklostezky či stezky pro in-line bruslení, rozšíření cyklostezek mimo hlavní komunikace, rozšířit běžkařské tratě, v restauracích či obchodech chybí nabídka krajových produktů a specialit, přetrvává nízká jazyková vybavenost v oblasti služeb a cestovního ruchu, chybí kvalitní cukrárny a kavárny pro turisty, přetrvává problém s otevírací dobou některých zařízení, opravy kol, rozšířit agroturistiku. Pro většinu obcí je problematické investovat do cestovního ruchu např. z ekonomických z důvodů.

Spolupráce – vnitřní a vnější vztahy

Vnitřní vztahy

Na území Kraje Smetany a Martinů působí místní akční skupina **MAS Sdružení pro rozvoj Poličska a MAS Sdružení pro rozvoj Litomyšlska**, která propojuje subjekty veřejné, soukromé a neziskové sféry s cílem rozvinout vnitřní rozvojový potenciál území s důrazem na venkov. Města a obce mikroregionu jsou rovněž členy **Svazu měst a obcí ČR, Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska** (Litomyšl, Polička, Bystré), **členy Mikroregionu Litomyšlsko a Mikroregionu Poličsko. Města Litomyšl a Polička jsou členy sdružení Českomoravské pomezí a Česká inspirace.**

Vnější vztahy

Město Bystré, Litomyšl i Polička spolupracují se zahraničními partnery. **Město Polička** spolupracuje se zahraničními partnery Westerveld v Holandsku, Ebes v Maďarsku, Hohenems v Rakousku a Meilen ve Švýcarsku. **Město Bystré** je od roku 1999 účastníkem celoevropského projektu „**Cultural Village of Europe**“ („Kultura evropského venkova“), jehož hlavním cílem je dostat do povědomí význam rozvoje venkova a malých sídel, jeho kultury a kulturního dědictví, zachování tradic, podporu podnikatelským aktivitám, zemědělství a cestovnímu ruchu (agroturistice) s návazností na služby, zkvalitnění dopravy a získání ekonomické nezávislosti venkova a malých sídel a nutnost dalšího sebevzdělávání. Do projektu je zapojeno celkem 12 obcí z evropských zemí (Dánsko, Holandsko, Francie, Itálie, Anglie, Řecko, Estonsko, Německo, Maďarsko, Španělsko, Česká republika, Rakousko). **Město Litomyšl** spolupracuje se zahraničními partnery v Holandsku – Roden, v Itálii - San Polo d'Enza, na Slovensku – Levoča.

SWOT ANALÝZA

Silné stránky

- Vysoký kulturní potenciál (historická města Litomyšl a Polička, zámek UNESCO Litomyšl, hrad Svojanov)
- Litomyšlské festivaly - Mezinárodní operní festival Smetanova Litomyšl, Mladá Smetanova Litomyšl, Toulouvcovy prázdninové pátky, Lázně ducha, Gastronomické slavnosti M. D. Rettigové
- Poličské festivaly – Martinů fest, Mime fest, Festival Polička 555, Poličské Rockoupání, Loutkářská pouť na hradě Svojanově
- Tradiční řemesla v obcích
- Malé území, ale mnoho atraktivit
- Snadná dostupnost jednotlivých obcí regionu – malá vzdálenost
- Zachovalá lidová architektura, 3 památkové zóny
- Hudební odkaz Bedřicha Smetany a Bohuslava Martinů – velký potenciál má spojení hudebního odkazu s festivaly a koncerty, jako jsou rockové koncerty apod.
- Atraktivita nadregionálního významu a jejich další rozvojový potenciál (město Litomyšl, Polička a hrad Svojanov)
- Regionální speciality (Lubná - pálenka, Polička- pivo, rohlíky), litomyšlské Gastroslavnosti MDR – velký potenciál gastroturistiky
- Kvalitní životní prostředí a ekologicky hodnotná krajina
- Dostatek kvalitních vodních zdrojů
- Existence základní infrastruktury pro cykloturistiku
- Zpracované cyklostezky regionu – oblíbená brožura Na kole Krajem Smetany a Martinů
- Příznivé podmínky pro běžecké lyžování, fungující údržba běžeckých tratí
- Kvalitní nabídka sportovních zařízení (Litomyšl, Polička, Borová, Sebranice)
- Možnost celoroční dovolené
- Existence železniční tratě
- Fungování spolků a vysoká angažovanost občanů ve spolcích
- Pořádání kulturních a sportovních akcí
- Existence strategických dokumentů (např. Strategické plány rozvoje - města Poličky, města Bystré, Mikroregionu Poličsko, MAS sdružení pro rozvoj Poličska, Strategický plán rozvoje města Litomyšl pro období 2008 – 2015 aj.)
- Regionální i nadregionální spolupráce, partnerství se zahraničními regiony (město Bystré - Kultura evropského venkova, zahraniční spolupráce města Litomyšl, zahraniční spolupráce města Polička)
- Pořádání akcí pro rodiny s dětmi – za Litomyšl: Toulouvcovy prázdninové pátky, Mladá Smetanova Litomyšl, akce Rodinného centra Litomyšl, prázdninová tvoření v Zámeckém Informačním centru, nově otevřené muzeum panenek. Polička – akce v Centru Bohuslava Martinů (dílničky, dětská divadla...), akce v rámci Poličského kulturního léta apod.

Slabé stránky

- Periferní poloha v rámci Pardubického kraje, některé části regionu poloha mimo významné dopravní tahy
- Problematická dopravní dostupnost a obslužnost (večerní hodiny, volné dny)
- Klesající počet přepravených osob veřejnou dopravou
- Doposud nízká podnikatelská aktivita v cestovním ruchu v malých obcích regionu
- Koncentrace památek nadregionálního významu pouze ve dvou lokalitách
- Nedostatečné ubytovací kapacity (zjm. střední třídy se sociálním zařízením), agroturistika (farmy, statky, aj.)
- Absence produktů cestovního ruchu
- Nedokončená revitalizace veřejných parků a prostranství
- Chybějící síť cyklotras a in-line stezek

Příležitosti

- Zvyšování povědomí o městě Litomyšl, Polička a hradu Svojanov jako atraktivitách nadregionálního významu
- Propagace oblasti – génus loci Smetana a Martinů
- Kulturní turismus (festivaly, historické památky)
- Nabídka výletů z Poličky a Litomyšle do okolních obcí
- Nabídka klidné dovolené pro rodiny s dětmi, seniory
- Rozšíření možností prezentace a distribuce regionálních produktů (farmářské trhy)
- Zvýšení rozvoje agroturistiky
- Tradiční řemesla
- Příliv mladých a kvalifikovaných osob preferujících zdravé životní prostředí
- Zatraktivnění obcí pro mladé lidi a rodiny s dětmi (zlepšení infrastruktury a rozšíření spektra služeb)
- Rozšíření nabídky volnočasových aktivit a nové prostory pro aktivní trávení volného času
- Další rozvoj partnerství veřejného a soukromého sektoru
- Zkvalitňování dopravní obslužnosti
- Pokračující revitalizace veřejných prostranství a zeleně
- Využití moderních technologií pro propagaci regionu (chytré telefony)
- Společná a vzájemná propagace jednotlivých členských obcí regionu
- Hravé a interaktivní materiály pro děti
- Nové cyklostezky a hipostezky
- Nové rozhledny a odpočinková místa
- Tematická nabídka – po stopách tradičních řemesel, po stopách krajových specialit, církevní památky, po stopách slavných rodáků
- Zvyšování povědomí o gastro atraktivitách – možnost spolupráce s restauracemi na specialitách kraje
- Církevní turistika – v Litomyšli bude otevřen kostel, kde bude muzeum hradecké arcidiecéze (církevní turistika je na vzestupu)

Hrozby

- Omezování provozu nebo rušení kulturních a sportovních zařízení
- Omezování provozu nebo rušení stravovacích zařízení zejména v menších obcích
- Negativní vztah některých obcí k rozvoji cestovního ruchu
- Zhoršování dopravní obslužnosti (omezování či rušení spojů)
- Snižování ekologické stability krajiny
- Napjatost rozpočtů členských obcí a z toho plynoucí výrazná omezenost vlastních finančních prostředků na rozvoj. Další rozvoj obcí je limitován obecními rozpočty.
- Omezení dotačních možností vlivem ekonomické situace na základě přehodnocení priorit v příštím programovém období
- Úbytek návštěvníků a turistů – trend posledních let

STRATEGICKÝ CÍL: ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU V KRAJI SMETANY A MARTINŮ

OPATŘENÍ 1. PRODUKTY CESTOVNÍHO RUCHU

Popis výchozího stavu a odůvodnění

Potřebnost přípravy produktů cestovního ruchu je uvedena i ve strategických dokumentech měst a obcí Kraje Smetany a Martinů a zároveň i ve Strategii rozvoje cestovního ruchu Pardubického kraje. Největší atraktivitou regionu je město Litomyšl a Polička se svojí turistickou nabídkou a hrad Svojanov. Celý region má však k dispozici několik dalších jedinečných témat, které jsou navrženy v aktivitách. Zároveň se mnoho obcí může pyšnit svými výrobky (např. pečivo, pivo, krajové speciality), které je třeba propagovat i v cestovním ruchu a podporovat tak i místní podnikání.

V Bystrém a v jeho okolí byly natočeny 2 velmi známé filmy režiséra Vojtěcha Jasného, proto se nabízí možnost pozvat návštěvníky po stopách těchto filmů prostřednictvím naučné stezky a zároveň na ně navázat určité kulturní akce. Filmy byly natáčeny i v Litomyšli (Filozofská historie) a v Poličce (Oběti a vrazi).

Produkt Lidová architektura se nabízí z důvodu bohaté přítomnosti lidové architektury v území (typ poličský dvorec) a významné skutečnosti, že obec Telecí patří mezi 3 vesnické památkové zóny v Pardubickém kraji. Obce svazku mají graficky zpracovaná typická řemesla, ilustrace od Kamily Skopové. Region má tedy na co navazovat a co rozvíjet.

Většina členských obcí se pyšní krásnými kostely, možnost rozvoje církevní turistiky – stezka provázející po církevních památkách regionu.

Město Polička společně s městem Litomyšl má potenciál spolupracovat ve společných produktech – po stopách slavných rodáků Smetana, Martinů. Je zde možnost i kulturního turismu (bohatá kulturní nabídka obou města), zapojeny by měly být i další obce. Možnost kulturních programů v členských obcích, zapojení dětí a mládeže (odkaz Smetany a Martinů), většina obcí má aktivní hudební školy, základní školy i různé kroužky a kluby.

Krajina regionu je vhodná pro sportovní a relaxační činnosti (hipoturistika, pěší turistika, cykloturistika, lyžování – sjezdové i na běžkách, přírodní koupání, sportovní rybaření, houbaření). Polička se svými přehradami je významným centrem rybaření, i rybníky v okolí nabízí výborné podmínky pro rybaření.

Cíle

Rozšíření a zatraktivnění turistické nabídky pro návštěvníky Kraje Smetany a Martinů
Podpora podnikání v regionu a s tím související podpora zaměstnanosti
Podpora prodeje místních specialit a krajových výrobků

Aktivity

Produkt „Po stopách slavných rodáků – Smetana, Martinů“

Produkt „Za hudbou do Kraje Smetany a Martinů“ – pozvání na hudební festivaly regionu

Produkt „Po stopách filmů Vojtěcha Jasného“ či navazující místa, kde se filmovalo (Polička, Litomyšl), jehož součástí může být naučná stezka, kulturní akce, propagační materiál zahrnující v sobě i propagaci místních specialit – pokrmů i dalších výrobků.

Produkt Lidová architektura Kraje Smetany a Martinů (naučná stezka, možnost komentovaných cest s průvodcem, propagační materiál obsahující mimo jiné i lokální produkty – pokrmy a další výrobky zajímavé pro turisty)

Produkt „krajová řemesla“ (naučná stezka, možnost komentovaných cest s průvodcem, propagační materiál obsahující mimo jiné i lokální produkty – pokrmy a další výrobky zajímavé pro turisty)

Produkt Naučné stezky Kraje Smetany a Martinů (materiál, který spojí naučné stezky regionu a umožní jejich propagaci a širší nabídku)

Zajímavé produkty pro rodiny s dětmi, seniory (propagační materiály, naučné stezky, hry a plnění úkolů).

Budování nových naučných stezek regionu.

Další produkty cestovního ruchu

Produkt církevní turistiky.

Nositel

Kraj Smetany a Martinů jako celek. Nositeli mohou být i další subjekty (neziskové organizace, podnikatelské subjekty, členské obce).

Spolupracujícími subjekty mohou být podnikatelé v oblasti gastronomie (zejména prostřednictvím nabídky místních specialit), turistická informační centra na území mikroregionu (zejména v oblasti zajištění průvodcovských služeb), muzea, hrady a zámky, další podnikatelské subjekty – ubytovací zařízení, výrobci lokálních turisticky atraktivních artiklů.

OPATŘENÍ 2. INFRASTRUKTURA CESTOVNÍHO RUCHU

Popis výchozího stavu a odůvodnění

Vzhledem k přírodním a socioekonomickým podmínkám (nízká hustota zalidnění, velké zastoupení lesů, významný podíl zemědělství v místní ekonomice) je potřebná podpora rozvoje agroturistiky v regionu se všemi jejími aspekty.

Budování kvalitních cyklostezek a in-line stezek. Zkvalitnění infrastruktury stávajících stezek.

Pro zlepšení infrastruktury je nutné i další budování odpočinkových míst pro turisty včetně informačních tabulí a map. Pro rodiny s dětmi jsou důležité dětské koutky a dětská hřiště, tato infrastruktura je zároveň důležitá a bude sloužit pro občany obcí.

V regionu chybí i velmi atraktivní posilovací a cvičící zóny pro seniory, i zde se nabízí možnost pro budování.

Důležitou aktivitou v cestovním ruchu je běžecké lyžování. Má však význam i pro volnočasové vyžití místních obyvatel. Na území existuje síť běžkařských tras, které jsou v zimě udržovány. Nutné zkvalitnění infrastruktury pro zimní turistiku.

S rozvojem infrastruktury cestovního ruchu souvisí i atraktivní vzhled obcí. Jednou z priorit je realizace projektů v oblasti údržby veřejných prostranství a veřejné zeleně. Vzhledem k urbanistické charakteristice některých obcí (rozptýlená zástavba) je náročná údržba veřejných prostranství, proto je pro většinu obcí stěžejní pořízení, případně rozšíření potřebné techniky a zařízení vhodného pro údržbu obecních veřejných ploch a zeleně.

Cíle

Rozšíření a zkvalitnění turistické infrastruktury na území Kraje Smetany a Martinů.
Atraktivní vzhled obcí

Aktivity

Vybudování lokální sítě hipostezek
Budování nových cyklostezek a in-line stezek
Zkvalitnění stávajících cyklostezek
Zkvalitňování lyžařských tras
Rozšíření ubytovacích zařízení pro venkovskou turistiku a agroturistiku (farmy, statky apod.) a rozšíření souvisejících služeb a programové nabídky.
Rekonstrukce a budování doprovodné infrastruktury cestovního ruchu (dětská hřiště, sportovní koutky pro seniory, sportovní hřiště a zařízení, koupaliště)
Podpora obnovy historických památek
Revitalizace veřejné zeleně v obcích
Pořízení/rozšíření techniky na údržbu obcí
Další projekty týkající se údržby veřejných ploch

Nositelé

Nositeli v oblasti ubytování a rekonstrukce/budování doprovodné infrastruktury budou soukromé subjekty, v ostatních případech Kraj Smetany a Martinů či jednotlivé obce. Za spolupracující subjekty lze považovat obce, a to především poskytováním informací a podnětů (co zlepšit, co v obcích a okolí chybí), ale např. i Klub českých turistů.

OPATŘENÍ 3. SLUŽBY CESTOVNÍHO RUCHU

Popis výchozího stavu a odůvodnění

Na území Kraje Smetany a Martinů je problematické dopravní propojení turistických atraktivit o víkendech a svátcích. V letních měsících zabezpečuje spojení cyklobus, který provozuje svazek obcí Českomoravské pomezí. Lze navázat spolupráci s tímto svazkem a společně ladit jízdní řád cyklobusu.

Nevýhodou mnoha stravovacích zařízení je otevírací doba nepříznivá pro návštěvníky (např. otevírací doba až večer), v obcích stále chybí kvalitní cukrárny a kavárny s nabídkou místních produktů.

Vzhledem k oblibě cyklistiky a husté síti značených cyklistických tras je vhodnou příležitostí pro ubytovací, stravovací zařízení a turistické atraktivitu v mikroregionu rozšíření poskytování služeb pro cyklisty (lehká jídla, osvěžující nápoje, základní nářadí pro opravu kola apod.). Možnost rozšíření seznamu organizací zařazených do projektu Cyklisté vítáni.

Cíle

Kvalitní základní služby cestovního ruchu a jejich další rozšíření

Aktivity

Přizpůsobení otevírací doby stravovacích zařízení potřebám návštěvníků
Zavedení půjčoven jízdních kol a lyží (např. jako doplňkovou činnost opraven, ubytovacích zařízení apod.)
Certifikace Cyklisté vítáni – rozšíření počtu ubytovacích a stravovacích zařízení a turistických atraktivit, která prostřednictvím uděleného certifikátu garantují poskytování služeb pro cyklisty

Rozšíření stravovacích zařízení o kvalitní kavárny a cukrárny, o nabídku místních specialit.

Posílení veřejné dopravy za účelem uspokojení turistických potřeb. Využití cyklobusu.

Spolupráce s podnikateli regionu, propagace místních specialit. Trhy regionálních potravin a řemesel. Propagace a prodej regionálních produktů na významných akcích měst a obcí (Festival Polička 555, Farmářský den Borová, litomyšlské Gastroslavnosti MDR apod.). Obce regionu mohou informovat podnikatele o těchto významných akcích pro jejich prezentaci.

Nositelé

Kraj Smetany a Martinů ve spolupráci s Českomoravským pomezím a místními provozovateli veřejné autobusové dopravy, Pardubický kraj.

Nositeli v oblasti zkvalitnění poskytování služeb jsou samotní provozovatelé zařízení. Role Kraje Smetany a Martinů spočívá v předávání informací o potřebnosti a výhodách takových opatření a také v tvorbě atraktivních produktů cestovního ruchu, které zvýší návštěvnost regionu.

OPATŘENÍ 4. PROPAGACE A INFORMOVANOST

Popis výchozího stavu a odůvodnění

Kraj Smetany a Martinů má funkční webové stránky www.regionsm.cz, avšak informace na těchto stránkách by měly být pravidelně aktualizovány. Proto je nutné stránky neustále modernizovat, aktualizovat, provádět údržbu a zároveň informace o mikroregionu vhodně doplnit provázáním odkazy na další instituce v mikroregionu. Další možnou aktivitou je pravidelná tvorba kalendáře akcí konaných na území mikroregionu. Webové stránky by měly být propagovány na všech webových stránkách obcí, důležité je propojení stránek obcí se stránkami KSM. Na stránkách jsou uváděny aktuální kulturní pozvánky na každý měsíc.

Zatraktivnění webových stránek – možnost soutěží – kvízové soutěže z regionu, fotosoutěže.

Obce Kraje Smetany a Martinů využívají pro informování svých občanů obecních zpravodajů, od ledna 2013 probíhá pravidelný sběr kulturních měsíčních akcí pro zpravodaje a jejich otištění „Zveme vás do Kraje Smetany a Martinů“, probíhá též seriál „Kraj Smetany a Martinů se představuje“ – nutné, aby všechny členské obce zveřejňovaly tyto informace, ne pouze některé.

I nadále bude region vydávat propagační informační letáky, které bude distribuovat prostřednictvím informačních center, prostřednictvím jednotlivých obcí i účastí na veletrzích cestovního ruchu ve spolupráci s městy či jinými sdruženími.

Cíl

Funkční a pravidelně aktualizované webové stránky Kraje Smetany a Martinů, jejich zatraktivnění (soutěže, fotografie) a propojení s weby obcí či dalšími organizacemi cestovního ruchu.

Spolupráce s místními obecními zpravodaji.

Aktivita

Umístění kalendáře akcí probíhajících v mikroregionu na webové stránky.

Zasílání a otištění kulturních přehledů a pozvánek Kraje Smetany a Martinů v obecních zpravodajích.

Umístování aktualit na stránky, provázání stránek s webovými stránkami Mikroregionu Poličsko, Mikroregionu Litomyšlsko a Českomoravského pomezí (www.ceskomoravskepomezi.cz) a dalšími užitečnými a relevantními webovými stránkami.

Tisk zajímavých propagačních materiálů a jejich distribuce široké veřejnosti.

Nositelé

Kraj Smetany a Martinů, spolupracující subjekty, obce, turistická informační centra.

REALIZACE STRATEGICKÉHO PLÁNU

Časový horizont

Realizace strategického plánu je stanovena na období 2013 – 2018. V době realizace je nutno brát ohled na změny, které mohou vzniknout a díky nimž bude plán upraven (např. změny ve výši členských příspěvků, nové potřeby členských obcí, nové strategické dokumenty kraje apod.). Z těchto všech důvodů je třeba strategický dokument aktualizovat při změnách, které mohou jeho realizaci ovlivnit.

Finanční zdroje

Kraj Smetany a Martinů může díky strategickému plánu využívat různých dotačních titulů a grantů ke spolufinancování svých projektů. Z programů EU jsou to např. Program rozvoje venkova, Operační program životní prostředí. Nabízí se též Program obnovy venkova - dotační program Pardubického kraje, Podpora budování infrastruktury cestovního ruchu v Pardubickém kraji a další programy Pardubického kraje. Možno též žádat o dotace Ministerstva kultury ČR či Ministerstva pro místní rozvoj.

Možné projekty

Realizace propagačních a informačních prostředků v oblasti cestovního ruchu (informační tabule, tištěné propagační materiály).

Rekonstrukce/budování dětských hřišť, úprav veřejných prostranství.

Ministerstvo kultury ČR – prezentace a posílení tradic (řemesla v regionu).

Ministerstvo pro místní rozvoj – Podpora obnovy a rozvoje venkova – Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci.

Budování cyklistických a lyžařských tras, hipotras a in-line tras.

Produkty cestovního ruchu.

SEZNAM ZDROJŮ

Informace z obcí Kraje Smetany a Martinů:

Borová, Bystré, Dolní Újezd, Jedlová, Květná, Litomyšl, Lubná, Oldřiš, Polička, Pomezí, Sebranice, Svojanov, Široký Důl, Telecí

Strategické dokumenty:

Strategický plán rozvoje města Poličky

Strategický plán rozvoje města Bystré

Strategický plán rozvoje města Litomyšl

Strategický plán rozvoje Mikroregionu Poličsko

Strategie rozvoje cestovního ruchu v Pardubickém kraji

v Poličce dne 29. července 2013

zpracovala: Ing. Naděžda Šauerová